

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΣΤΟ ΟΡΘΟ

Αθήνα, 06.07.2017

Αριθμ. Πρωτ: 2195/73591

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΖΩΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΙΜΩΔΩΝ & ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Βερανζέρου 46
Ταχ Κωδ: 10438, Αθήνα
Πληροφορίες: Η. Φράγκου/Σ.-Ε. Αντωνίου
Τηλέφωνο: 210-5271616/1604
fax: 2108252631
e-mail: ifragkou@minagric.gr
seantoniou@minagric.gr

Προς:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Θέμα: «Οδηγίες τοποθέτησης εντομοπαγίδων και συλλογής εντομοπαγιδεύσεων στο πλαίσιο της εντομολογικής επιτήρησης του προγράμματος επιτήρησης του Καταρροϊκού πυρετού του προβάτου»

Το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης της Υγείας των Ζώων και το Τμήμα Παρασιτολογίας-Παρασιτικών Νοσημάτων, Εντομολογίας και Παθολογίας των Μελισσών της Διεύθυνσης του Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών του ΥΠΑΑΤ συντάξαν το έντυπο «Οδηγίες τοποθέτησης εντομοπαγίδων και συλλογής εντομοπαγιδεύσεων στο πλαίσιο της εντομολογικής επιτήρησης του προγράμματος επιτήρησης του Καταρροϊκού πυρετού του προβάτου», με σκοπό την ενημέρωση των Κτηνιατρικών Αρχών και την διευκόλυνση του έργου τους. Σας διαβιβάζουμε συνημμένα το έντυπο, το οποίο θα αναρτηθεί επίσης στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (*Αγρότης-Επιχειρηματίας → Κτηνοτροφία → Αιγοπρόβατα → Ασθένειες αιγοπροβάτων → Καταρροϊκός Πυρετός*).

Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία.

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων

Χρυσούλα Δηλέ

Αποστολή μόνο με e-mail

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

1. Αποδέκτες προς ενέργεια

- 1.1 Περιφέρειες της Χώρας, Γενικές Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Διευθύνσεις Κτηνιατρικής αυτών-Έδρες τους
- 1.2 Περιφερειακές Ενότητες της Χώρας, Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Τμήματα Κτηνιατρικής αυτών-Έδρες τους
- 1.3 Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, Τμήμα Παρασιτολογίας, Παρασιτικών Νοσημάτων, Εντομολογίας και Παθολογίας Μελισσών-Νεαπόλεως 25, 15310, Αγία Παρασκευή

2. Αποδέκτες για ενημέρωση

2.1. Κοινοποίηση-Εσωτερική διανομή

- 2.1.1 Γραφείο κ. Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ε. Αποστόλου
- 2.1.2 Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ι. Τσιρώνη
- 2.1.3 Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ν. Αντόνογλου
- 2.1.4 Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Χ. Κασίμη
- 2.1.5 Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής
- 2.1.6 Διεύθυνση Υγείας των Ζώων, Τμήματα Α, Β και Γ στο υπουργείο
- 2.1.9 Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (για δημοσίευση στο διαδίκτυο)

2.2 Κοινοποίηση

- 2.2.1 Σύνδεσμος Ελληνικής Κτηνοτροφίας (προς ενημέρωση των κατά τόπους συλλόγων)
- 2.2.2 Πανελλήνια Ένωση Κτηνοτρόφων (προς ενημέρωση των κατά τόπους συλλόγων)

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ**

**ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΕΝΤΟΜΟΠΑΓΙΔΩΝ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ
ΕΝΤΟΜΟΠΑΓΙΔΕΥΣΕΩΝ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΝΤΟΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΡΡΟΪΚΟΥ ΠΥΡΕΤΟΥ ΤΟΥ
ΠΡΟΒΑΤΟΥ**

**σε συνεργασία με το Τμήμα Παρασιτολογίας-Παρασιτικών Νοσημάτων, Εντομολογίας
και Παθολογίας των Μελισσών της Διεύθυνσης του Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών**

Ο Καταρροϊκός Πυρετός του προβάτου είναι ιογενής νόσος, η οποία οφείλεται στον *RNA* ιό *Bluetongue Virus* (BTV) της οικογένειας *Reoviridae* του γένους *Orbivirus*. Στην Χώρα μας, από τους 26 ορότυπους του ιού που έχουν ταυτοποιηθεί παγκοσμίως, έως σήμερα, έχουν εντοπιστεί 5, οι BTV-1, BTV-4, BTV-8, BTV-9 και BTV-16. Ο ιός μεταδίδεται με αρθρόποδα αιματοφάγα δίπτερα του γένους *Culicoides* και, συγκεκριμένα, με τα είδη *C. imicola*, καθώς και τα συμπλέγματα (*complexes*) των *C. obsoletus* και *C. pulicaris*.

Στην Ελλάδα, το Πρόγραμμα Επιτήρησης του Καταρροϊκού Πυρετού του Προβάτου, περιλαμβάνει την ορολογική επιτήρηση στα βοοειδή-μάρτυρες και την εντομολογική επιτήρηση. Σκοπός της εντομολογικής επιτήρησης είναι η καταγραφή και ταυτοποίηση των ειδών *Culicoides* που κυκλοφορούν, η χρονική περίοδος κυκλοφορίας τους και η γεωγραφική τους κατανομή.

Η υπ' αριθμ. 173/5333 (ΦΕΚ 235Β', 01.02.2017) Υπουργική Απόφαση εφαρμογής του Προγράμματος Επιτήρησης του Καταρροϊκού Πυρετού για το έτος 2017, ορίζει ως υποχρεωτική την εγκατάσταση και λειτουργία μίας τουλάχιστον εντομοπαγίδας σε κτηνοτροφικές μονάδες βοοειδών ή αιγοπροβάτων, στις Περιφερειακές Ενότητες της χώρας για την επιδημιολογική μελέτη της νόσου. Η εγκατάσταση και λειτουργία των εντομοπαγίδων στις Περιφερειακές Ενότητες (ΠΕ) της χώρας ορίζεται για τα αντίστοιχα χρονικά διαστήματα στο Παράρτημα II της ανωτέρω Απόφασης. Πιο συγκεκριμένα, σε κάποιες ΠΕ πραγματοποιείται μία (1) φορά τον μήνα, από την 1^η Ιανουαρίου έως την 31^η Μαρτίου 2017 και από την 1^η Νοεμβρίου έως την 31^η Δεκεμβρίου 2017, καθώς και δύο (2) φορές τον μήνα από την 1^η Απριλίου έως και την 31^η Οκτωβρίου 2017, ενώ σε άλλες ΠΕ πραγματοποιείται μία (1) φορά τον μήνα, καθ' όλη την διάρκεια του έτους.

Επισημαίνεται, ότι ο αριθμός των εντομοπαγίδων ανά νομό, η θέση όπου θα τοποθετηθούν, καθώς και οι περιοχές οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II, είναι δυνατόν να διαφοροποιηθούν μέσα στο έτος, ανάλογα με τα στοιχεία που προκύπτουν από την παρακολούθηση της νόσου και πάντα κατόπιν συνεννόησης με το Τμήμα Παρασιτολογίας-Παρασιτικών νοσημάτων, Εντομολογίας & Παθολογίας των μελισσών της Διεύθυνσης του Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών.

Για την τεκμηρίωση εφαρμογής της εντομολογικής επιτήρησης, συμπληρώνονται και αποστέλλονται τα έντυπα που περιλαμβάνονται στο *Εγχειρίδιο Οδηγιών Εφαρμογής του Προγράμματος ΚΠ*.

Η καταγραφή των συντεταγμένων της θέσης και του κωδικού εκτροφής όπου θα τοποθετούνται οι εντομοπαγίδες είναι υποχρεωτική. Γενικά, επιλέγονται εκτροφές, σε περιοχές όπου πιθανό να είχαν παρατηρηθεί κρούσματα της νόσου στο πρόσφατο παρελθόν ή που γειτνιάζουν με πιθανούς βιότοπους των εντόμων-φορέων.

Πού τοποθετούμε την εντομοπαγίδα;

Η εντομοπαγίδα τοποθετείται σε τοίχο, σε δοκό ή μπορεί ακόμα και να κρεμαστεί σε δέντρο, προστατευμένη από τυχόν δυσμενείς καιρικές συνθήκες, σε σημείο, όπου υπάρχει δυνατότητα σύνδεσης με παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και σε τέτοιο ύψος, ώστε να μην είναι προσιτή από τα ζώα (π.χ. σε απόσταση 170-180 *cm* από το δάπεδο). Αποφεύγεται η εγκατάστασή της σε θέση με βόρειο προσανατολισμό, ώστε να μην είναι εκτεθειμένη σε ανέμους, που παρεμποδίζουν την συλλογή των εντόμων.

Εικόνες 1, 2, 3. Ενδεικμένα σημεία τοποθέτησης εντομοπαγίδας σε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Πώς λειτουργεί η εντομοπαγίδα;

Η κάθε παγίδα, στη σιδερένια στεφάνη της, φέρει λάμπα υπεριώδους φωτός και λεπτό δικτυωτό ύφασμα (τούλι), με διαστάσεις οπών 3-4x3-4 *mm*, ώστε να αποκλείεται η είσοδος μεγάλων εντόμων. Το

δικτυωτό ύφασμα καταλήγει σε μικρότερης διαμέτρου σιδερένια στεφάνη, όπου είναι στερεωμένος ο μηχανισμός και η έλικα αναρρόφησης και η οποία αποτελεί την πύλη εισόδου των εντόμων στην παγίδα.

Περιμετρικά της μικρής στεφάνης, είναι προσαρμοσμένη μία χοάνη από λεπτό, διαπερατό από τον αέρα ύφασμα, σχήματος ανάστροφου κώνου.

Εικόνα 4. Εντομοπαγίδα, πριν την προσαρμογή του ουροσυλλέκτη.

Τα έντομα συλλέγονται σε ανοικτό πλαστικό δοχείο (π.χ. ουροσυλλέκτης), το οποίο προσδένεται στην παγίδα. Στον ουροσυλλέκτη, πριν την προσαρμογή του, προστίθεται νερό βρύσης και μικρή ποσότητα (2-3 σταγόνες) υγρό σαπουνί.

Εικόνες 5, 6. Προσθήκη νερού βρύσης και υγρού σαπουνιού στον ουροσυλλέκτη πριν την πρόσδεσή του στην εντομοπαγίδα.

Στην συνέχεια, ο ουροσυλλέκτης προσαρμόζεται στην κορυφή του υφασμάτινου κώνου και η εντομοπαγίδα τίθεται σε λειτουργία.

Εικόνες 7, 8, 9. Προσαρμογή του ουροσυλλέκτη στην εντομοπαγίδα.

Πώς συλλέγουμε τα έντομα;

Η εντομοπαγίδευση διαρκεί 48 ώρες. Πιο συγκεκριμένα, ο ουροσυλλέκτης προσαρμόζεται στην εντομοπαγίδα κατά την δύση του ηλίου και η εντομοπαγίδα τίθεται σε λειτουργία. Στη συνέχεια, και, αφού παρέλθουν δύο ημέρες και δύο νύχτες συνεχούς λειτουργίας της, ο ουροσυλλέκτης αποσπάται από αυτήν. Μετά την αφαίρεση του ουροσυλλέκτη, προσθέτουμε στο περιεχόμενό του μικρή ποσότητα οινόπνεύματος, τον σφραγίζουμε και σημαίνουμε το δείγμα μας ευκρινώς.

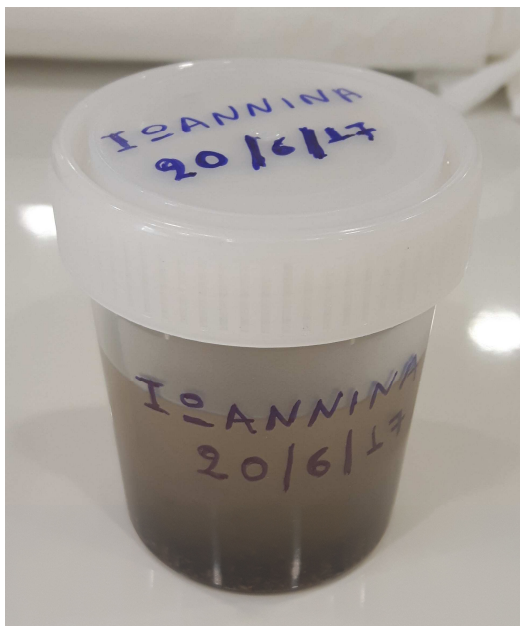

Εικόνες 10, 11. Διάλυμα οινόπνεύματος το οποίο προστίθεται στον ουροσυλλέκτη, μετά την αφαίρεσή του από την εντομοπαγίδα.

Αποστολή δείγματος

Ο ουροσυλλέκτης σφραγίζεται με ασφάλεια, ώστε να αποφευχθεί τυχόν διαρροή του περιεχομένου του, και σημαίνεται ευκρινώς, με ανεξίτηλο μαρκαδόρο, με τον οποίο αναγράφεται η περιοχή-τοποθεσία της εκμετάλλευσης, όπου έχει εγκατασταθεί η εντομοπαγίδα, και η ημερομηνία της δειγματοληψίας.

Εικόνα 12. Ουροσυλλέκτης με κατάλληλη σήμανση.

Στην συνέχεια, αποστέλλεται στο Τμήμα Παρασιτολογίας-Παρασιτικών Νοσημάτων, Εντομολογίας και Παθολογίας των Μελισσών της Διεύθυνσης του Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών. Η αποστολή του ουροσυλλέκτη πρέπει γίνεται την ίδια ημέρα με αυτήν της συλλογής του, προκειμένου να γίνει καταμέτρηση και ταυτοποίηση των περιεχομένων εντόμων *Culicoides* και να πραγματοποιηθούν, μοριακές αναλύσεις για τον εντοπισμό του γονιδιώματος του ιού στα έντομα.

Το δείγμα συνοδεύεται από το έντυπο «Έκθεση εντομολογικής επιτήρησης εντόμων-φορέων ιού του ΚΠ», το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι του Εγχειριδίου Οδηγιών Εφαρμογής για τον Καταρροϊκό Πυρετό. Επισημαίνεται, ότι το εν λόγω έντυπο θα πρέπει να συμπληρώνεται σε κάθε δειγματοληψία, πλήρως και ορθώς, και να τηρείται το σχετικό αρχείο στην εκτροφή.

Τα στοιχεία επικοινωνίας του Τμήματος Παρασιτολογίας-Παρασιτικών Νοσημάτων, Εντομολογίας και Παθολογίας των Μελισσών της Διεύθυνσης του Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών του ΥΠΑΑΤ είναι τα εξής:

Αρμόδιες: Σοφία Μπουτσίνη, Δέσποινα Στούγιου

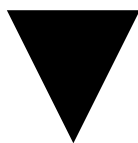
Διεύθυνση: Νεαπόλεως 25, Αγία Παρασκευή, Τ.Κ. 153 10, Ν. Αττικής

Τηλέφωνο, fax: 210 6002217,

email: dimdesk@otenet.gr, sboutsini@yahoo.gr

Εικόνα 13. Ουροσυλλέκτες με περιεχόμενο προς επεξεργασία και ταυτοποίηση.

C. imicola

C. pulicaris

C. obsoletus/C. scoticus

Εικόνες 14, 15, 16. Είδη *Culicoides* που έχουν ταυτοποιηθεί στην Χώρα μας.